

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ЕНДОСКОПІЇ ДЛЯ ДІАГНОСТИКИ ВНУТРІШНІХ ХВОРОБ ДРІБНИХ ДОМАШНІХ ТВАРИН

Марковська К.А., здобувач вищої освіти ОП «Ветеринарна медицина»

Науковий керівник – **Немова Т.В.**, к. вет. н., доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна

Вступ. Застосування додаткових методів дослідження допомагає швидко і ефективно встановити діагноз у дрібних домашніх тварин. Серед цих методів важливе місце займає ендоскопія – малоінвазивна процедура, яка використовується в екстрених ситуаціях або за планових діагностичних досліджень.

Метою роботи було узагальнення даних щодо застосування методів ендоскопічного дослідження в практиці ветеринарної медицини дрібних домашніх тварин.

Результати досліджень та їх інтерпретація. Ендоскопія – це універсальний інструмент, який використовується в різних сферах ветеринарної медицини для постановки діагнозу у хворих тварин. У ветеринарній практиці застосовується риноскопія, трахеоскопія, бронхоскопія, езофагоскопія, гастродуоденоскопія, уретроцистоскопія, артроскопія, лапароскопія, отоскопія, колоноскопія, торакоскопія [3].

Ендоскопія має ряд переваг перед іншими методами діагностики. Вона вважається малоінвазивним методом діагностики, оскільки не потребує радикального втручання, викликає мінімум болю та стресу у домашніх тварин. Через малу інвазивність проведення ендоскопічного дослідження, відновлення тварини відбувається значно швидше, ніж за інших більш інвазивних процедур. Ендоскопія дозволяє більш точно встановити діагноз, оскільки вона дає можливість безпосередньо побачити уражені тканини чи органи, відібрати матеріал на дослідження та призначити найбільш ефективне лікування. Також варто відмітити, що через наявність невеликих розмірів при проведенні ендоскопічного дослідження (наприклад, лапароскопії) значно зменшується ризик розвитку післяопераційних ускладнень та інфікування ран [5].

В даний час ендоскопічне дослідження є діагностичним інструментом, що набуває доступності в лікуванні шлунково-кишкових розладів у собак і котів. Безпосередній доступ до просвіту шлунково-кишкового тракту в поєднанні з біопсією слизової оболонки забезпечує великий діагностичний потенціал. Використовуючи ендоскопію та ендоскопічно контрольовану біопсію, можна провести як макро-, так і мікроскопічну оцінку уражень. Патогістологічне дослідження біоптатів слизової оболонки шлунка та кишечника дозволяє розрізнити типи запалень і діагностувати виразкові, поліпозні та пухлинні ураження. Крім того, ендоскопія може бути терапевтичною, коли її використовують для вилучення стороннього тіла, видалення каменів, встановлення зонда для годування, видалення поліпів і лікування кровоточивих виразок [5].

Ендоскопія шлунково-кишкового тракту показана будь-якому пацієнту з ознаками регургітації, блювання, дисфагії, гематокезії, тенезмів або діареї, а також за наявності відхилень від норми, які не є диференційовані рентгенографічними результатами, або коли скринінгові тести, такі як сироватковий кобаламін, фолієва або трипсиноподібна імунореактивність вказують на наявність захворювання шлунково-кишкового тракту [5].

Бронхоскопія – це ендоскопічний метод дослідження легень. Бронхоскопія дозволяє провести ретельний візуальний огляд дихальних шляхів, виявити структурні аномалії, відібрати зразки патологічного секрету дихальних шляхів, ідентифікувати та видалити сторонні тіла, поліпи або пухлини.

Цистоскопія – це дослідження сечового міхура. Ця процедура показана для великої кількості пацієнтів з хронічним циститом, полакіурією, гематурією, странгурією, нетриманням сечі, травмою, конкрементами та аномальними рентгенограмами.

Лапароскопія – це метод огляду органів черевної порожнини. Лапароскопія, зазвичай, використовується як діагностичний інструмент для взяття біопсії печінки, нирок, підшлункової залози, оцінки абдомінальних травм, визначення прохідності жовчних проток.

Отоскопія дозволяє досліджувати як зовнішнє, так і середнє вухо. Це одне з найпоширеніших застосувань ендоскопії у ветеринарній практиці. Отоскопія дозволяє безпечно та ретельно очистити вуха під постійною візуалізацією, видалити сторонні предмети, поліпи та здійснити відбір біопсії.

Риноскопія – це обстеження носа та задньої стінки гортані, яке, зазвичай, призначають собакам і котам із виділеннями з носа, закладеністю носа, хронічним чханням, носовою кровотечею, болем у носі, гострим сильним чханням, зворотним чханням і аномальними рентгенограмами.

Показаннями до проведення колоноскопії у дрібних домашніх тварин є захворювання товстого кишечника або прямої кишки.

Артроскопія – це ендоскопічне дослідження суглобів. При захворюваннях суглобів, таких як артрит, пошкодження хряща або пошкодження меніска, артроскопія може бути використана для огляду суглобів зсередини та, якщо необхідно, для проведення лікувальних заходів [2].

У собак артроскопія відіграє важливу роль у лікуванні захворювань суглобів і може замінити класичні хірургічні методи лікування остеохондрозних уражень. За допомогою встановлених методик можна не тільки точно діагностувати ураження, але й лікувати їх у рамках однієї процедури [4].

Висновок. Метод ендоскопії є безпечною діагностичною процедурою, що забезпечує точну діагностику та лікування домашніх тварин. Проте, слід зазначити, що ендоскопічне дослідження доповнює інші підходи до діагностики та лікування шлунково-кишкових розладів, захворювань суглобів, дихальної системи, сечової системи, статеві системи, захворювання вух у дрібних домашніх тварин.

Бібліографічний список:

1. Berent A.C. (2016). Advances in Urinary Tract Endoscopy. *Vet Clin North Am Small Anim Pract.* Jan; 46(1): 113-135. doi: 10.1016/j.cvsm.2015.07.003.
2. Chamness C.J., Tams T.R., Rawlings C.A. (2011). Endoscopic instrumentation and documentation for flexible and rigid endoscopy. *Small Animal Endoscopy*, 3rd ed. St. Louis: Mosby, pp 3-26.
3. Tams T.R., Rawlings C.A. (2011). Gastrointestinal endoscopy: Instrumentation, handling technique, training, and implementation in practice. *Small Animal Endoscopy*, 3rd ed. St. Louis: Mosby, pp 27-40.
4. van Bree H.J., Van Ryssen B. (1998). Diagnostic and surgical arthroscopy in osteochondrosis lesions. *Vet Clin North Am Small Anim Pract.* Jan ; 28(1): 161-89. doi: 10.1016/s0195-5616(98)50010-1.
5. Washabau R.J., Day M.J., Willard M.D., Hall E.J., Jergens A.E., Mansell J., Minami T., Bilzer T.W. (2010). WSAVA International Gastrointestinal Standardization Group. Endoscopic, biopsy, and histopathologic guidelines for the evaluation of gastrointestinal inflammation in companion animals. *J Vet Intern Med.* Jan-Feb; 24(1): 10-26. doi: 10.1111/j.1939-1676.2009.0443.x.